

Jutlus Nõos P, 07.10.18 kell 11.00, 19. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: 4Ms 21:4–9; Jh 7:40–52

Pihikõne: Ps 38:10

Jutlus: Kl 1:19–23

Laulud: 66 (1–2); 272 (1–2, 3); 283 (1–3); 281 (1–4)

Sest Jumalal on olnud hea meel lasta kogu täiusel temas elada ja lepitada tema läbi enesega kõik, niihästi maapealsed kui taevalised, tehes rahu tema ristivere läbi. Ka teid, kes te varem olite Jumalast võõrdunud ja oma mõtlemise poolest tema vaenlased oma kurjade tegudega, on Kristus lepitatud nüüd oma lihalikus ihus surma läbi, et teid seada pühadena ja veatutena ja laitmatutena Jumala palge ette, kui te vaid jääte kindlaks ja rajatuks usule ega lase end kõrvale viia evangeeliumis olevast lootusest, mida te olete kuulnud ja mida on kuulutatud kogu loodule taeva all ja mille teenriks olen saanud mina, Paulus.

Tänase kirjakoha algus on lõpuosa hümnist Kristusele, mis algab Kl 1:15: „Tema on nähtamatu Jumala kujud, kogu loodu esmasündinu, sest tema läbi on loodud kõik, mis on taevais ja maa peal, mis on nähtav ja nähtamatu, olgu troonid või ülemused, olgu valitsused või meelevallad – kõik on loodud tema läbi ja tema poole. Tema ise on enne kõike ja kõik püsib koos temas ja ta on oma ihu, koguduse pea. Tema on algus, esmasündinu surnuist, et ta kõiges saaks esimeseks.“

Selle hümnü ülesanne on näidata Kristuse suurust. Jumal on nähtamatu, kuid Kristus on siiski meile ilmunud Jumala kujuna! Kristuse läbi on loodud kõik, nii nähtav kui nähtamatu! Kristus on oma ihu, koguduse pea!

Ja siis juba meie kirjakoha väited. Kogu täius, ei vähem kui kogu nähtav ja nähtamatu universum, elab Kristuses! Kristuse surm on kogu selle täiuse Jumalaga lepitatud!

Pärast seda suurejoonelist Kristuse ülistust hüppab kirja autor järsku jutuga väikese Kolossa koguduse juurde ja kinnitab: koos selle täiusega on Kristus Jumalaga lepitatud ka teid, Väike-Aasia kogudust – ärge seda unustage!

Sama hästi võime apostli sõnu lugeda käivaks ka meie kohta: ka meid siin Nõo koguduses on Kristus koos kogu täiusega Jumalaga lepitatud.

Milline on nüüd aga Kristuse koguduse ülesanne? Jääda kindlaks ja rajatuks usule Kristusesse! Mitte lasta end kõrvale viia evangeeliumis olevast lootusest, milleks on Jumala töö, et Kristuses saab iga inimene seista Jumala ees veatuna ja täiuslikuna!

Ma arvan, kallid sõbrad, et te ei kuule sellest ülesandest esmakordselt. Eks ole seda ülesannet ju küllalt meenutatud kõigist kantslitest üle maailma ja ka siinsest Nõo kiriku kantslist. Kuid nii Kolossa-kirja autor kui ka tänapäeva usklik inimene teab hästi, et võimalusi selle ülesande kõrvalejätmiseks on küll ja küll.

Arvatakse, et Kolossa-kiri ongi 1. sajandil pKr kirjutatud selleks, et kinnitada kogudust mitte vastu võtma eksiõpetust, mis näib olevat kogudusse tunginud. Need eksiõpetajad on pannud lootuse maailma algainetele ja inglivägedele ning õpetanud, et täiuseni jõuab inimene vaid nende asjade kaudu.

Kas ei kõla see väga sarnaselt ka meie tänapäevastele kõrvadele? Mina esoteerikaraamatuid ei loe, kuid alternatiivmeditsiini probleemid ületavad ju tihti uudisekännise ja selgeltnägijad koguvad oma tuleproovi-saates kuuldavasti palju vaatajaid.

Selliseid kristluse seisukohalt eksiõpetusi on kindlasti olnud kõigil aegadel ning koguduse ülesanne on nende paljastamine ja eemaldamine kogudusest. Kuid miks on see siis nii keeruline töö, et sellest tuleb pidevalt kirikus kõnelda?

Kolossa koguduse puhul oli kindlasti probleemiks see, et koguduseliikmed polnud kristlased oma sünnist saati. Apostel ütleb ju meie kirjakohas selge sõnaga: Kristus on lepitatud „teid, kes te varem olite Jumalast võõrdunud ja oma mõtlemise poolest tema vaenlased oma kurjade tegudega“. Kolossa koguduse liikmed, enamuses arvatavasti kreeklased, olid ju enne elanud paganatena, jumalavallatute inimestena.

Ka meie ajal on see ju tavaline, et kogudusse kuulub täiskasvanuna risititud inimesi, kellele on kiusatuseks nende eelmise elu tavad ja kombes – kasvõi ainult selletõttu, et need moodustavad nende elukogemuse ja neid ei saa inimese elust lahutada.

Ega siis ilmaaegu pole täiskavanu ristimise talituses ette nähtud karm küsimus: „Kas sa igatsed südamest oma endise elu pattude andeksandmist ja kas loobud valeõpetusest, milles sa oled üles kasvanud, ja ka kõigest saatana ja pimeduse olust ja tööst?“ Eeldatakse justkui, et enne ristimist on inimene aktiivselt tegelenud mingite pimedate tegudega ja olnud lausa saatana jünger. Tavaliselt see ju loomulikult niimoodi pole.

Tegelikult on selline kõnepruuk kirikus kombeks just seetõttu, et rõhutatult vastandada inimese vana ja uut elu: vana ilma Kristuseta ja uut Kristusega. Sest hiljem võivad need elud, nagu öeldud, hakata jälle sassi minema. Pole ju meie protestantlikus kultuuris inimese elu ideaaliks kloostrivaikus, kus võiks usuvendade või -õdede keskel oma patu üle pidevalt järele mõelda, vaid igapäevane töö inimeste keskel, kes pole enamasti kristlased.

Olen isegi risituid alles 30-aastaselt ning näen oma mõtlemise ja tunnetuse erinevust nende omast, kes on risituid juba lapsena ning kelle kristliku kasvatusena on tema vanemad-vanavanemad või ristivanemad vaeva näinud.

Täiskavanu ristitu püüab olla tubli ja täita innukamalt reegleid, mis teatud uskkonnas on kombeks. Ka Kolossa-kirjas on koht, kus apostel manitseb arvatavalt kreeklastest täiskasvanu usku pöördunuid (Kl 2:20j): „Kui te koos Kristusega olete maailma algainetele surnud, miks te siis lasete endale teha korraldusi, nagu elaksite alles maailmas: „Ära hakka kinni! Ära maitse! Ära puuduta!“? See kõik on määratud kuluma kasutamise läbi. Need on vaid inimeste käskimised ja õpetused, mis on küll tarkuse moodi isetehtud vagaduse ja alandlikkuse ja karmuse tõttu ihu vastu, aga neil ei ole mingit kaalu himude ohjeldamiseks.“

Ka kristluses on küllalt kombeid, mida täiskavanu ristitu võib püüda innukalt järgida: moraalnormid, paastumine jne. Ta võib selles kergemini liiale minna kui inimene, kelle jaoks usk on olnud loomulik olek juba lapsest peale ja kes mõistab, et mitte kombes ei vii inimest Jumalale lähemale, vaid usk Kristusesse. Seda, aga, mida usk tegelikult tähendab, hakkab inimene mõistma aastatega.

Usk Kristusesse rõivastab – nagu apostel Kl 3:10 ütleb – kristlase „uude inimesse, kes pidevalt uueneb tunnetama oma Looja näo kohaselt“. Niisiis uueks saanud inimene ei jää staatilisse olukorda, vaid uueneb üha edasi!

Mis on selle uuenemise väljendus? Näeme seda apostli üleskutses mõni salm hiljem (Kl 3:12j): „Rõivastuge siis nagu Jumala valitud pühad ja armastatud südamliku kaastundega, lahkusega, alandlikkusega, tasadusega ja pika meelega, üksteist taludes ja üksteisele andestades, kui kellelgi on teise vastu kaebust.“

Võib-olla sellist leebet ja leplikku meelt ongi täiskasvanu ristitul raskem leida ja selles püsida kui lapsena usukombeid järginud inimesel. Tahaks ju maksta panna oma rikkalikke elukogemusi, ametialaseid oskusi ja täiskasvanulikke loogikat! Aga püüda tuleb ikka ja Jumala abiga järjest meele muutumise teel uuenedes (Rm 12:2) läheb ka see lõpuks korda!

Võib-olla tajusite nüüd eelnevas arutluses vastuolu. Ühest küljest tuleb võidelda eksiõpetustega, kuid teisest küljest jääda kaastundlikuks, lahkeks ja alandlikuks. Näeme meie ajal sellist kristlaste kimbatust pea igal sammul, olgu siis tegu suhtumises samasooliste abiellu, võõrast usku immigrandidesse või kristlusevaenulikke vasakliberaalsusse. Kuidas valida pooli?

Kuid kas ongi tarvis valida? Kristlane olles oleme juba poole valinud, see on usaldus Kristuse vastu. Ja kogunud kristlane teab, et Jumala ilmutuses on palju paradokse. Mt 10:16 ütleb Jeesus oma apostlitele: „Olge siis arukad nagu maod ja tasased nagu tuvid!“ Kuidas on võimalik olla korruga madu ja tuvi? Kuid samamoodi võib küsida ka Lutheri õige mõistuõpetuse kohta: kuidas on võimalik korruga olla nii õige kui ka patune? Ja kuidas sai Jeesus olla korruga Jumal ja inimene?

Jumal ilmutab meile meie elus järjest rohkem oma tarkust ja oma vagadust. Ärgem eksigem eemale Kristusest ja me saame seda kogeda!

Aamen.